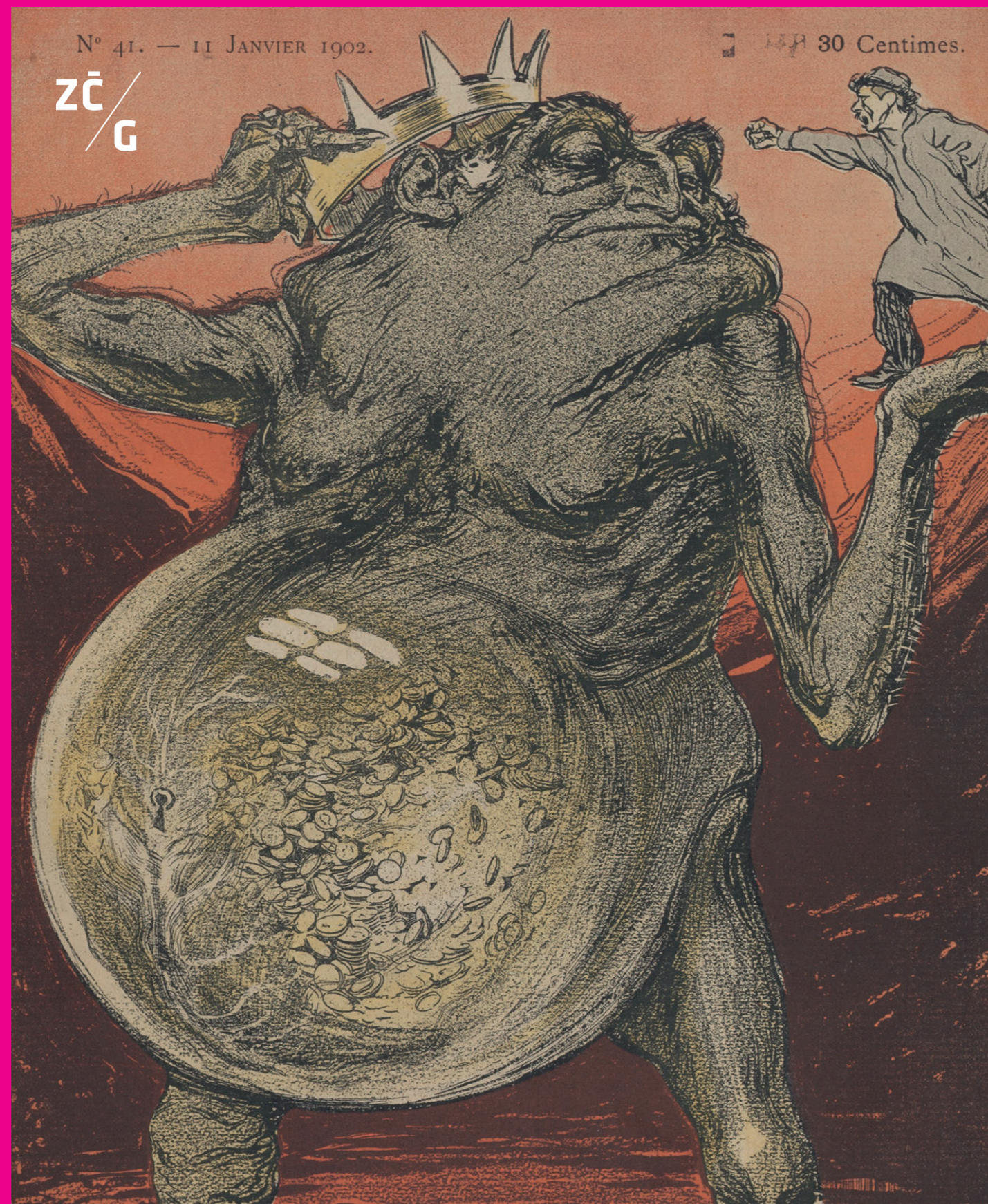

- A teď je řada na Tobě. Zkus vytvořit plakát, který zve na nějakou událost. Může to být koncert, výstava, divadlo, ale také například sportovní utkání či závody. Pro inspiraci si prohlédni obrázek zakladatelů moderního plakátu, bratrů Beggarstaff Brothers z Anglie. Ti na konci 19. století používali při tvorbě plakátů vyřezávané tvary z barevných papírů (maximálně 3 barvy).

Jednoduché plakáty Beggarstaff Brothers tvořily protipól zdobným plakátům Alfonse Muchy.

*Beggarstaff Brothers:
„Kassama“ Corn Flour (1894)*

Umění prodat (se)

TVORBA PLAKÁTU V 19. STOLETÍ

edukační list pro 2. stupeň ZŠ, SŠ

TVORBA PLAKÁTU V 19. STOLETÍ

19. století, neboli „století páry“, bylo zásadní pro rozvoj mnoha oblastí, které dnes již považujeme za samozřejmost. Zásadním vynálezem, podle kterého tuto epochu často nazýváme, byl parní stroj (James Watt). Poprvé se tak lidem podařilo, aby stroj nahradil lidskou sílu. Díky parnímu stroji mohli proto lidé snadno cestovat (vlak, parníky). Toto období však nezůstalo jen u parního stroje. Vznikla také fotografie (Joseph Nicéphore Niépce), mnoho továren (např. textilní) a tiskáren. S rozvojem technologií šel ruku v ruce rozvoj reklamy a propagace. S tím souvisela tvorba plakátů, vinět, letáků, vývěsních štítů, knih, novin, apod., které patří do tzv. užitého umění. A právě tvorbě plakátu se budeme nyní věnovat.

UŽITÉ UMĚNÍ: druh umění, věnující se tvorbě předmětů a tiskovin, které denně užíváme. Mezi takové umění můžeme řadit např. letáky, design časopisů, knižní design, ale i osvětlení, nádobí, nábytek a další.

Zpočátku se tvořily plakáty pouze **TYPOGRAFICKÉ**. To znamená, že byly tvořeny jen z písmen (typus = znak, grafein = psát).

Po roce 1870 je s čistě typografickými plakáty konec.

Proč?

Přichází totiž **LITOGRAFIE!**

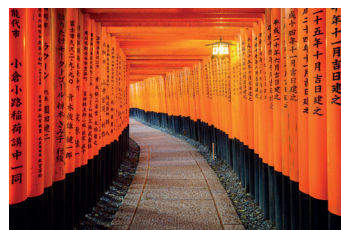
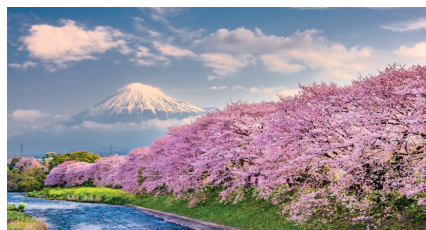
Později však umělci začali k tvorbě plakátu využívat techniku **LITOGRAFIE** (Alois Senefelder). Název je složen ze dvou řeckých slov: lithos = kámen a grafein = psát. Tato grafická technika využívá během procesu tisku vlastnosti kamene (vápence) a vzájemné odpuzování vody a mastné barvy. Jedním z nejznámějších umělců, kteří se této technice věnovali byl **Henri de Toulouse-Lautrec**.

Henri de Toulouse-Lautrec
Divan Japonais, 1892

S rozšířením techniky litografie se otevřely nové možnosti výtvarných projevů tvůrců. Písmo se používalo nadále, avšak s bohatě umělecky pojatými motivy.

- Umělci, tvůrci litografických plakátů, si velice oblíbili obrazy mistrů z jedné asijské země. Uhadl bys na základě těchto obrázků, o kterou zemi se jedná?

Litografické plakáty byly tak populární, že je lidé strhávali ze zdí, jakmile byly pověšeny!

Tvůrci plakátů využívali podobné prvky, jako tito staří asijsí mistři. Byly to:

- Černé konturové linie
- Ploché výrazné barvy
- Plošnost figur
- Ornamentální dekor

Hokusai Kausika: Velká vlna u pobřeží Kanagawy (1829–1833)

Hokusai Kausika: Červená Fuji (1831)

Asi nejznámější mistr z této země byl **Hokusai Kausika**. Dodnes je po celém světě považován za velký zdroj inspirace.

- Prohlédni si tyto tři plakáty. Dokážeš přiřadit významy k jednotlivým příkladům? Jedno slovo může patřit k více obrazům.

tištěné písmo

prázdný prostor

plocha

florální motivy

ornament

figurální motivy

detail

psané písmo

geometrie

vliv Japonska

barevná střídmost

osová kompozice

pestrá barevnost

Za prvního tvůrce plakátů a otce reklamních poutačů je považován Francouz **Jules Chéret**. Pro jeho plakáty byly typické postavy žen v centru obrazu, kterým se přezdívalo „šeretky“. Autor používal výrazné barvy a psané písmo. Tyto plakáty byly velmi oblíbené pro jejich hravost a pestré barevnost.

Jules Chéret: Saxoléine (1896)

- Alfons Mucha výrazně ovlivnil vývoj plakátu u nás i ve světě. Najdi na výstavě toto dílo a zkus popsat, jaké prvky umělec ve své tvorbě používal.

Alfons Mucha, L'illustration, 1896-1897

Vliv japonské tvorby se projevil i v práci Angličana **Aubrey Beardseleyho**. Ačkoliv zemřel v pouhých 25 letech, zanechal po sobě významné dílo. Jeho mimořádné ilustrace a plakáty kombinovaly černou a bílou barvu, plošnost a precizní styl kresby.

Aubrey Beardseley: Publicity poster for the Yellow book

- Plakát je disciplína, která má za úkol prodávat a zároveň působit dobře po stránce vzhledu. Prohlédni si plakáty na obrázcích v listu a zamysli se nad tím, jaké vlastnosti by měl podle tebe plakát mít. Své nápady napiš sem: